

Република Македонија најверојатно ги брои последните денови со ваква цена на електричната енергија. Споредено со цените во регионот, Македонија има најевтина струја. На пример, во Бугарија мегават чини 70 евра, во Хрватска 80 евра, а во Словенија 90. Во земјава тој се продава по цена од 50 евра. Но, и на тоа од Владата решија да му стават крај. Сè погласните убедувања на експертите дека цената на електричната енергија кај нас е нереална, делуваа многу убедливо пред домашната власт.

Пред сè зашто во изминативе две години и Светска банка постојано ѝ сугерираше на Владата дека мора да го следи порастот на цената на електричната енергија на глобалниот пазар.

А тоа што нашиот стандард насушен е за повеќе пати (не проценти) под европскиот просек, тоа никој не сака да го слушне. Таквите гласини од долу (од базата - граѓаните) изгледа не делуваат убедливо. Нормално, што знаат луѓето што е методологија. Има тука надлежни кои се добри со бројки и служат да не убедуваат дека тоа што мора да ни е компатибилно со Европа - мора да биде. А тоа што народот сè погласно стенка дека едвај врзува од први до први само за храна, тоа е наша работа. Во Европа ја гледаат само цената на струјата кај нас, тие не се занимаваат со вакви наши македонски "ситни" проблемчиња.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

**НАСКОРО ЌЕ ДОЗНАЕМЕ ШТО ЛИ ЌЕ СМИСЛАТ
АВСТРИСКИТЕ ГАЗДИ НА ЕСМ**

По серијата бројни поскапувања најверојатно и електричната енергија во Македонија ќе добие нова цена. Повисока, се разбира. За ова сè погласно се разговара во владините кругови, па гласот веќе се слуша и во јавноста.

Она што е сосема нејасно е колку ќе изнесува зголемувањето и по која методологија тоа ќе се пресметува.

Неодамна и професорот на Машинскиот факултет и поранешен директор на МЕРСО, Атанаско Тунески, проговори јавно на оваа тема. Според него, струјата мора да поскапи.

"Тоа е реалност, која во Македонија избегнуваме да ја прифатиме веќе неколку години. Доколку Владата планира драстично да ја поскапи електричната енергија, тогаш треба да подготви тарифен систем во кој со рангирање ќе ги заштити најсиромашните слоеви", потенцира Тунески.

Цената на меѓународниот пазар постојано се зголемува, а домашното производство на електрична енергија континуирано се намалува. Во 2006 година Македонија годишно произведуваше 6.300 гигават часа. Минатата година производството се намали на 5.500 гигавати. Потребите на домашниот пазар се задоволуваат од увоз по многу повисоки цени од домашните.

РЕАЛНОСТ

Споредено со цените во регионот, Македонија има најевтина електрична енергија. Во Бугарија мегават чини 70 евра, во Хрватска 80, а во Словенија 90 евра. Во Македонија тој се продава за 50 евра. Во изминативе две години Светска банка постојано ѝ сугерираше на Владата дека мора да го следи порастот на цената на електричната енергија на глобалниот пазар.

СÈ УШТЕ "КАУБОЈСКА" НАПЛАТА

"ЕВН-Македонија" продолжува со исклучување на должниците кои имаат големи долгови кон компанијата низ целата територија на земјава. Екипите на "ЕВН-Македонија" акцент ставаат во регионите каде наплата е многу ниска и каде загубите надминуваат повеќе од 40 отсто, како што се, селата Липково, Велешта, Арачиново, Студеничани, Кондово, Сарај, делови од Шуто Оризари, делови од Чаир, Горна Речица, Мала Речица, Чегране и др. Во овие региони во последниве две години не е забележан

НА СТРУЈАТА Ѐ СЕ "КРЧКА" ИЗГОР ЦЕНА

Колку за илустрација, последното по-скапување на струјата беше пред две години. Тогаш цените се зголемија за околу 10 отсто. Во меѓувреме, регионот се соочува со сериозен недостиг на енер-

факт само одел во прилог на консензусот во Владата. Тој потенцирал дека Македонија вештачки ја одржува цената на струјата на пониско ниво од пазарната и со тоа го зголемува дефицитот во тр-

овие два проблема. Вашите цени се помали од оние во регионот, а евтините репроматеријали, како што е, јагленот, еден ден ќе се потрошат, што значи дека цените ќе мора да се зголемат", изјави Грифитс.

Покрај ова, Грифитс се задржа и на други работи.

"Владата мора да води затегната фискална политика и да го чува вишокот собрани пари од даноците", препорача тој при својата неформална посета на земјава, додавајќи дека Владата не смее да си дозволи непотребни трошења и дека треба да остане на патот кој го одеше досега во поглед на држење на курсот на зачувување на вишокот пари.

Главни точки околу кои тој ги лоцира разговорите со експертите од земјава се енергетиката, трговскиот дефицит, инфлацијата.

"Во оваа посета Законот за енергетика го разгледувам од аспект на потребата за реформи во овој сектор, кој е главен фактор за зголемување на дефицитот на тековната сметка, поради зголемиениот увоз на струја и енергенси. Од друга страна, големиот увоз на струја влијае и врз инфлацијата. Со реформирањето на енергетскиот сектор ќе се овозможи намалување на трговскиот дефицит токму по основа на увоз на струја", изјави Грифитс.

И сè така во круг. Барем засега во Електрани на Македонија (ЕЛЕМ) тврдат дека досега не поднеле барање за поскапување на електричната енергија до Републичката комисија за енергетика (РКЕ), ниту разговарале за ова прашање со претставници од Владата. Во ЕЛЕМ информираат дека деновите интензивно подготвуваат анализа на трошоците на компанијата, по што дефинитивно ќе знаат дали ќе достават вакво барање. И во ЕВН-ЕСМ планираат до крајот на годината да ги достават извештаите за вкупните приходи и расходи, врз чија основа РКЕ треба да утврди дали ќе им дозволи повисоки цени. Според првичните анализи, било извесно дека зголемените трошоци ќе наложат поскапување на електричната енергија.

Но, на сите учесници во формирањето на цената на електричната енергија мора да им биде јасно и нешто друго, пред брзоплето да се поведат по паметот на странските "мозоци". Доколку се напушти оваа цена на струјата, прв на тапет ќе се најде социјалниот мир, во услови кога тој сериозно е загрозен од и онака високата цена на горивата и на храната. Со новата цена на струјата несомнено дека ќе има и зголемување и на цените на другите производи. А тоа со кратки зборови се вика - инфлација.

**ЗАСЕГА САМО ТЕРМОЦЕНТРАЛИТЕ ЈА ДРЖАТ
МАКЕДОНИЈА ПОД НАПОН**

гија, а потрошувачката се зголемува. Цените во регионот и во светот само годинава во некои земји се зголемија и по два пати.

Познавачите на состојбата коментираат дека Владата ја држи оваа цена на струјата за да се зачува социјалниот мир во услови кога има раст на цените на другите производи.

Изминатите денови притисок за поскапување на електричната енергија вршел и претставникот на Меѓународниот монетарен фонд, Марк Грифитс. Овој

говската размена, кој достигна рекордни 2,1 милијарди долари.

Дознаваме дека речиси сите министри од областа на економијата се согласувале со потребата од повисока цена на електричната енергија. Министерот за финансии Трајко Славески неодамна и јавно потврди дека не е исклучено поскапувањето да се стави на дневен ред во Владата.

Вицепремиерот Зоран Ставрски и министерот за економија, Фатмир Бесими засега се воздржуваат од коментари.

НУЖЕН ИСХОД

Колку за појаснување, шефот на Мисијата на ММФ, Марк Грифитс, ѝ порача на Владата дека земјава повеќе не смее да стои настрана од светските трендови на раст. Потребно е итно да се преземат мерки за да се обезбеди намалување на трговскиот дефицит каде клучно влијание има огромниот увоз на струја, кој Македонија го прави. Важни се неколку работи, увозот на енергија и ефектот врз трговскиот дефицит, исто така, и фискалните трошоци.

"Имате цени кои се многу пониски од оние во регионот, а тоа државата ја чини пари. Треба да работи на коригирање на

значителен напредок во однос на зголемувањето на наплатата и во намалувањето на загубите.

Екипите на "ЕВН-Македонија" најавуваат дека ќе вршат и индивидуално исклучување на потрошувачите, но доколку во некој од регионите биде загрозна нивната безбедност (какви што имаше случаи), компанијата ќе ги преземе сите законски мерки кои ѝ се на располагање како, на пример, асистенција на полицијата, кривични и прекршочни пријави.

Не е токму европски, ама за кај нас - богами е нормално.